लोमन्थाङ राजपत्र

लोमन्थाङ गाउँपालिका द्वारा प्रकाशित

खण्ड (७) लोमन्थाङ, मुस्ताङ, असाढ ०४ गते ,२०८० साल (संख्याः१३)

भाग-२

लोमन्थाङ गाउँपालिका,मुस्ताङ

लोमन्थाङ गाउँपालिका फोहोरमैला व्यवस्थापन कार्यविधि,२०८०

लोमन्थाङ गाउँपालिकाभित्र उत्सर्जन / उत्पादन हुने फोहोरमैलाको व्यवस्थित, भरपर्दो र प्रभावकारी व्यवस्थापन गरी स्वच्छ, सफा र सुन्दर गाउँपालिका बनाउनका लागी लोमन्थाङ गाउँकार्यपालिकाले स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ (१) बमोजिम फोहोर मैला व्यवस्थापन कार्यविधि,२०८० बनाई लागू गरेको छ ।

कार्यपालिकाबाट स्वीकृत मितिः २०८०।०३।०४

लोमन्थाङ गाउँपालिका

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भः** (१) यो कार्यविधिको नाम फोहोरमैला व्यवस्थापन कार्यविधि, २०८० रहेको छ ।

(२) यो कार्यविधि लोमन्थाङ गाउँकार्यपालिकाले स्वीकृत गरेको मितिदेखि लागू हुनेछ ।

२. **परिभाषाः** (१) विषय वा प्रसँगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा,

(क) 'संविधान' भन्नाले नेपालको संविधान, २०७२ सम्झनु पर्दछ ।

(ख) 'स्थानीय तह' भन्नाले नेपालको सविधानको धारा ५६ को उपधारा ४ बमोजिमको गाउँपालिका सम्झनु पर्दछ ।

(ग) 'कार्यपालिका' भन्नाले लोमन्थाङ गाउँकार्यपालिकाको कार्यपालिकालाई सम्झनु पर्दछ ।

(घ) 'ऐन' भन्नाले स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ लाई सम्झनु पर्दछ

(ङ) 'अध्यक्ष' भन्नाले लोमन्थाङ गाउँपालिकाको अध्यक्षलाई सम्झनु पर्दछ ।

(च) 'उपाध्यक्ष' भन्नाले लोमन्थाङ गाउँपालिकाको उपाध्यक्षलाई सम्झनु पर्दछ ।

(छ) 'प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत' भन्नाले नेपाल सरकारले प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतका रुपमा कामकाज गर्ने गरी खटाएको अधिकृत सम्झनु पर्दछ ।

(ज) 'गाउँपालिका' भन्नाले लोमन्थाङ गाउँपालिकालाई सम्झनु पर्दछ ।

(झ) 'कार्यविधि' भन्नाले फोहोरमैला व्यवस्थापन कार्यविधि, २०८० लाई सम्झनु पर्दछ ।

(ञ) 'फोहोरमैला' भन्नाले घरेलु फोहोरमैला औझोगिक फोहोरमैला रसायनिक फोहोरमैला स्वास्थ्य संस्थाबाट निकल्ने फोहोरमैला वा हानिकारक फोहोरमैला सम्झनु पर्दछ र यस शब्दले प्रयोगमा नआउने वा फालिएका सडे गलेका वा वातावरण प्रदुषण गराउनका खालका बस्तुलाई जनाउदछ ।

(ट) 'संकलन' भन्नाले घर घरबाट निस्कने फोहोरलाई फोहोरमैला व्यवस्थापन केन्द्रमा लैजानका लागि जम्मा गरिने कार्यलाई सम्झनु पर्दछ ।

(ठ) 'निष्काशन' भन्नाले फोहोरमैला उत्पादन स्थलबाट गाउँपालिकाले फोहोर व्यवस्थापनका लागी तोकेको स्थानमा लैजाने कार्यलाई सम्झनु पर्दछ ।

(ड) 'वडा समिति' भन्नाले लोमन्थाङ गाउँपालिकाका सबै वडा समितिलाई सम्झनु पर्दछ ।

(ढ) 'समिति' भन्नाले फोहोरमैला व्यवस्थापन समितिलाई सम्झनु पर्दछ ।

(ण) 'सामुदायिक संस्था' भन्नाले नाफाको भावना नराखी समुदायको हितका लागि कार्य गर्नका लागि गठन भएका टोल विकास संस्था उपभोक्ता समिति र अन्य गैरसरकारी संस्थालाई सम्झनु पर्दछ ।

फोहोरमैलाको व्यवस्थापन र समितिको गठनः

३. **फोहोरमैलाको व्यवस्थापनः** (१) लोमन्थाङ गाउँपालिका भित्र उत्पादन हुने सम्पूर्ण खालका फोहोरमैलाको संकलन त्यसको निष्काशन लगायत फोहोरमैलाको व्यवस्थापन गर्ने जिम्मेवारी गाउँपालिकाको हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम फोहोरमैलाको संस्था, टोल विकास समिति, आमा समूह, युवा क्लब लगायतका सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरुसँगको साझेदारी र सहभागिताका आधारमा गर्ने व्यवस्था मिलाउने छ ।

लोमन्थाङ गाउँपालिका

(३) गाउँपालिकाले उपदफा (२) बमोजिम सामुदायिक संस्थाहरुको साझेदारीका आधारमा फोहोरमैलाको व्यवस्थापन गर्दा त्यस्ता संस्थाहरु सम्झौता गरी गर्ने व्यवस्था मिलाउने छ ।

(४) उपदफा (२) बमोजिम सरकारी तथा गैर सरकारी संघ संस्थाको सहभागिता गरिने सम्झौताको नमूना अनुसुची - १ मा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ ।

(५) यस दफामा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि गाउँपालिकाले आवश्यकता अनुसार फोहोरमैला व्यवस्थापन गर्ने कार्य टोल विकास समिति मार्फत गराउने व्यवस्था मिलाउन सक्नेछ ।

फोहोरमैला व्यवस्थापन समिति र समितिको काम, कर्तव्य र अधिकारः

(६) गाउँपालिकाले उपदफा (१), (२) र (३) बमोजिम फोहोरमैलाको व्यवस्थापन गर्नका लागि देहाय बमोजिमका पदाधिकारीहरु रहने गरी फोहोरमैला व्यवस्थापन समिति गरिनेछ ।

क. गाउँपालिका अध्यक्ष	-अध्यक्ष
ख. गाउँपालिका उपाध्यक्ष	-सदस्य
ग. सम्बन्धित वडाको वडा अध्यक्ष	-सदस्य
घ. कार्यपालिकाले मनोनयन गरेको कार्यपालिका सदस्य १ जना	-सदस्य
ङ. प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत	-सदस्य
च. लोमन्थाङ उद्योग बाणिज्य संघको अध्यक्ष	-सदस्य
छ. वातावरणको क्षेत्रमा अनुभव भएको १ जना नगरवासी	-सदस्य
ज. प्रतिनिधि जिल्ला प्रशासन कार्यालय	-सदस्य
झ. प्रतिनिधि खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय	-सदस्य
ञ. सहायक वन अधिकृत लोमन्थाङ वन डिभिजन कार्यालय	-सदस्य
ट. खानेपानी / वातावरण / योजना शाखा प्रमुख	-सदस्य

(७) उपदफा (६) बमोजिम फोहोरमैला व्यवस्थापनका लागि गठन हुने समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ ।

(क) फोहोरमैला व्यवस्थापनका लागि अल्पकालिन तथा दीर्घकालिन योजनाको तर्जुमा गर्ने,

(ख) गाउँपालिका क्षेत्रमा उत्पादन हुने फोहोरमैला व्यवस्थापनको अनुगमन मूल्यांकन र समिक्षा गर्ने,

(ग) फोहोरमैला व्यवस्थापन र पूर्ण सरसफाई गाउँपालिका बनाउनका लागि अभियान मुलक जनचेतनामुलक कार्यक्रम संचालन गर्ने,

(घ) फोहोरमैला व्यवस्थापनका लागी वातावरण ऐन तथा नियमावली र यससँग सम्बन्धित अन्य प्रचलित कानूनहरुको अधिनमा रही नगरक्षेत्रको फोहोरमैला व्यवस्थापन गर्ने व्यवस्था मिलाउने,

(ङ) गाउँपालिका क्षेत्रमा उत्पादन हुने फोहोरलाई उत्पादन स्थलमा (स्रोतमा) वर्गीकरण गरी संकलन गर्ने / गराउने व्यवस्था मिलाउने,

(च) गाउँपालिका क्षेत्रमा उत्पादन हुने फोहोरलाई घटाउने पुन प्रयोग गर्ने र RECYCLE गर्ने व्यवस्था मिलाउने,

(छ) गाउँपालिकाले फोहोर व्यवस्थापनका लागि तोकेको क्षेत्रमा पार्क उद्यान लगायतका हरियाली क्षेत्रको विकास गर्ने व्यवस्था मिलाउने,

(ज) फोहोर मैला व्यवस्थापनका लागि सरकारी गैरसरकारी सामुदायिक तथा निजी क्षेत्रहरुको साझेदारी र सहभागिता जुटाउने,

(झ) फोहोरमैला व्यवस्थापनका क्षेत्रमा आउने समस्याहरुको समाधान गरी व्यवस्थितरुपमा फोहोरमैला व्यवस्थापन गर्ने व्यवस्था मिलाउने,

(ञ) फोहोरमैला व्यवस्थापनका लागि आवश्यक ऐन कानून तथा नीति नियमहरुको तर्जुमा गर्ने,

(ट) फोहोरमैला व्यवस्थापनको लागि आवश्यक पर्ने साधन स्रोतको पहिचान, संकलित श्रोतको परिचालन गर्ने व्यवस्था मिलाउने,

(ठ) फोहोरमैला व्यवस्थापनका लागि आवश्यक जनशक्तिको व्यवस्था गर्ने,

(ड) फोहोरमैला व्यवस्थापनका लागि भैपरी आउने सम्पुर्ण कार्यहरु गर्ने, गराउने ।

४. **फोहोरमैलाको उत्पादनः** (१) कुनै पनि लोमन्थाङबासी तथा उद्योग व्यवसायमा संलग्न पदाधिकारी, अस्पताल वा क्लिनिकहरुले सकेसम्म आफ्नो कार्यसम्पादन गर्दा सकेसम्म कम फोहोर उत्पादन हुने गरी गर्नु पर्दछ

(२) उपदफा (१) बमोजिम फोहोर उत्पादन गर्ने व्यक्ति वा संघसंस्थाले आफुले उत्पादन गरेको फोहोर मध्ये आफैले पुनः प्रयोग वा पुनः प्रशोधन गर्ने फोहोरको आफै व्यवस्थापन गर्ने व्यवस्था मिलाइ फोहोर कम गर्ने उपाय अपनाउनु पर्नेछ र आफुले पुनः प्रयोग वा पुनः प्रशोधन गर्न नसक्ने फोहोरमैला मात्र विसर्जनका लागि गाउँपालिकाले व्यवस्था गरे अनुसार गर्नु गराउनु पर्नेछ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम उत्पादन भएको फोहोर अलग अलगरुपमा पृथ्थकीकरण गरी वातावरणमा प्रतिकुल प्रभाव नपार्ने र नकुहिने खालका फोहोरहरुको विक्रि वितरण गर्ने कार्य सकेसम्म उत्पादक स्वयले मिलाउनु पर्नेछ । यसरी उत्पादक स्वयले विक्रि वितरण गर्ने कार्यमा सम्पूर्ण स्थानीयबासीहरुलाई गाउँपालिकाले आवश्यक सहयोग गर्नेछ ।

(४) उपदफा (१) बमोजिम फोहोर उत्पादन गर्ने व्यक्ति वा संघसंस्थाले जथाभावी फोहोर उत्पादन गर्ने वा विसर्जन गरेमा त्यस्ता व्यक्ति वा संघसंस्थालाई प्रचलित कानून बमोजिम कडा कारवाही गरिनेछ ।

५. **फोहोरमैलाको पृथ्थकीरण गर्नेः** (१) यस कार्यविधिको दफा ४ को उपदफा (१) बमोजिम फोहोर उत्पादन गर्ने व्यक्ति वा संघसंस्थाले आफुले उत्पादन गरेको फोहोरलाई कुहिने वा नकुहिने, पुन प्रयोग गर्न सकिने वा नसकिने, जैविक वा अजैविक र अन्य कुनै प्रकारबाट स्रोतमा नै छुट्टाउने/पृथ्थकीरण गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको फोहोर पृथ्थकीकरणको नमुना अनुसूची - २ बमोजिम रहेको छ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम छुट्टाइएको फोहोरको विसर्जन गरी गाउँपालिकाले उपलब्ध गराएको आवश्यक प्रविधि/ सामान / उपकरण वा कन्टेनरको मार्फत फोहोरमैला व्यवस्थापन केन्द्रसम्म लैजाने कार्यमा आवश्यक सहयोग गर्नु पर्नेछ ।

(४) उपदफा (१) बमोजिम फोहोर उत्पादन गर्ने व्यक्ति वा संघसंस्थाले जथाभावी फोहोर उत्पादन गर्ने वा विसर्जन गरेमा त्यस्ता व्यक्ति वा संघसंस्थालाई प्रचलित कानून बमोजिम कारवाही गरी गाउँपालिका बाट उपलब्ध गराउने सेवाहरु समेत उपलब्ध गराइनेछैन ।

लोमन्थाङ गाउँपालिका

६. **फोहोरमैलाको निष्काशनः** (१) गाउँपालिका क्षेत्रभित्र उत्पादन हुने फोहोरमैला निष्काशनको समय स्थानविधि र प्रक्रिया गाउँपालिकाले निर्धारण गरेको बमोजिम हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम गाउँपालिकाको तोकेको विधि र प्रक्रिया बमोजिम फोहोर निष्काशन गर्ने कार्यमा सहयोग गर्नु प्रत्येक गाउँवासीको जिम्मेवारी र दायित्व हुनेछ ।

(३) गाउँपालिकाले उपदफा (१) बमोजिम गाउँपालिकाले फोहोरमैलाको व्यवस्थित निष्काशनका लागि कुन टोल वा क्षेत्रमा कुन मिति वा समयमा कुन कुन किसिमको फोहोर संकलन गरी निष्काशन गर्ने समयसारणी तयार गरी प्रकाशित गर्नेछ र त्यस्तो समयसारणीको पालना गर्नु प्रत्येक स्थानीयबासीको दायित्व हुनेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिमको समयसारणी तयार गरी कार्यान्वयन गर्दा गाउँपालिकाले सबै स्थानीयबासीलाई पायक पर्ने गरी व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।

७. **फोहोरमैलाको ढुवानी व्यवस्थाः** (१) गाउँपालिका भित्र उत्पादन भएको फोहोरमैलाको संकलन गरी व्यवस्थापन केन्द्रसम्म लैजानका लागि आवश्यक संकलन र ढुवानी गर्ने व्यवस्था गाउँपालिका मिलाउनु पर्नेछ ।

तर गाउँपालिकाले तोके बमोजिमको पृथ्थकीकरण नगरिएको स्थानीयबासीको फोहोरको संकलन र ढुवानी गर्नका लागि गाउँपालिका बाध्य हुने छैन ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको फोहोरको संकलन र ढुवानी गर्दा पृथक गरिएको फोहोर पृथक पृथक समय र मितिमा अलग अलग रुपमा गरिनेछ ।

८. **फोहोरमैला व्यवस्थापन केन्द्रः** (१) गाउँपालिका भित्र उत्पादन हुने फोहोरमैलाको व्यवस्थापनका लागि आवश्यक पर्ने फोहोरमैला व्यवस्थापन केन्द्र गाउँपालिकाका क्षेत्र भित्र रहेको उपयुक्त स्थानमा गर्ने व्यवस्था गाउँपालिकाले मिलाउनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम फोहोरमैला व्यवस्थापनका लागि आवश्यक पर्ने जग्गा गाउँपालिकाले खरिद गरेको वा भाडामा लिई व्यवस्था गर्न सक्नेछ ।

(३) गाउँपालिकाले उपदफा (१) बमोजिमको फोहोरमैला व्यवस्थापन केन्द्र नगरक्षेत्र आवश्यकता अनुसार एक वा एक भन्दा स्थानमा तोक्न सक्नेछ ।

(४) उपदफा (१) बमोजिमको फोहोरमैला व्यवस्थापन केन्द्रको व्यवस्था गर्दा सकेसम्म सम्बन्धित क्षेत्रमा बसोबास गर्ने नागरिक र वातावरणीय प्रभाव न्यूनीकरण गर्ने उपायको अबलम्बन गर्ने गरी व्यवस्थापन केन्द्रको व्यवस्थापन गर्नु पर्नेछ।

(५) उपदफा (१) बमोजिम तोकिएको फोहोरमैला व्यवस्थापन केन्द्रमा काम गर्ने जनशक्तिको नियुक्ती र फोहोरमैला व्यवस्थापन केन्द्रबाट हुने लाभको वितरण गर्दा सम्बन्धित क्षेत्रका बासिन्दा र क्षेत्रलाई पहिलो प्राथमिकता दिइनेछ ।

(६) गाउँपालिकाले उपदफा (१) बमोजिम फोहोरमैला व्यवस्थापन केन्द्रको व्यवस्थापन गर्दा आवश्यकता अनुसार संघीय तथा प्रदेश सरकारसँगको समन्वयमा गर्न सकिनेछ ।

(७) उपदफा (१) बमोजिमको फोहोरमैला केन्द्र वरीपरिको क्षेत्रमा वातावरीय प्रभावलाई न्युनीकरण गर्नका लागि मानव तथा पशुपन्छीको अनाधिकृत प्रवेश वा ढुंगा गिट्टी वालुवाको उत्खन्नलाई आवश्यकता अनुसार प्रतिवन्ध लगाउन सकिनेछ।

(८) उपदफा (१) बमोजिमको फोहोरमैला व्यवस्थापन केन्द्रको व्यवस्थापन लगायतका कार्य गर्नका लागि निजीक्षेत्रबाट माग भएमा वातावरणिय प्रभाव र प्रचलित कानूनको अधिनमा रही गाउँपालिकाले अनुमति दिन सक्नेछ ।

(९) उपदफा (१) बमोजिम गाउँपालिकाले तोकेको फोहोरमैला व्यवस्थापन केन्द्रको अल्पकालिन, मध्यकालिन र दिर्घकालिन योजना बनाई गाउँपालिकाको आर्थिक क्षमताको आधारमा क्रमश अगाडी बढाउनेछ ।

(१०) उपदफा (१) बमोजिम गाउँपालिकाले फोहोरमैला व्यवस्थापनका लागि तोकिएको स्थानमा फोहोरमैला व्यवस्थापन गर्दा सम्बन्धित क्षेत्रको वासिन्दाहरुको आवश्यक सल्लाह, सुझाव, सहभागिता र समन्वयमा गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।

(११) उपदफा (१) बमोजिम तोकिएको फोहोरमैला व्यवस्थापन केन्द्रमा संकलन गरिएको फोहोरमैलाबाट वातावरणमा प्रतिकुल असर नपर्ने प्रविधिको प्रयोग गरी त्यस क्षेत्रमा आवश्यक दुर्गन्ध नफैलिने व्यवस्था रहनेछ ।

तर निजीक्षेत्रलाई व्यवस्थापन केन्द्रको अनुमती दिएकोमा वातावरणिय मापदण्ड बमोजिम रहे नरहेको विषयमा गाउँपालिकाले आवश्यकता अनुसार अनुगमन गर्नेछ ।

९. **निजी क्षेत्रसँगको सहकार्यमा फोहोरमैलाको व्यवस्थापन गर्न सकिनेः** (१) यस कार्यविधि बमोजिम उत्पादन हुने फोहोरको पृथ्थकीकरण गर्न, पृथ्थकीकरण गरिएको फोहोरको संकलन गरी गाउँपालिकाले तोके बमोजिमको व्यवस्थापन केन्द्रमा फोहोर लैजान, नगर सभाले तोके बमोजिम फोहोरमैला शुल्क उठाउन, फोहोरमैला व्यवस्थापनका लागि आवश्यक जनचेतना लगायतका कार्यक्रमको संचालन निजी क्षेत्रसँगको सहकार्यमा गर्न सकिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम सहकार्य गर्दा कुन संस्थासँग के कति समयका लागि कुन कार्य के कसरी गर्ने लगायतका स्पष्ट शर्तहरु तयार गरी गाउँपालिका र सम्बन्धित संस्थासँग सिधै सम्झौता गरी वा प्रतिस्पर्धाका आधारमा गर्न सकिनेछ ।

१०. **फोहोरमैला व्यवस्थापन शुल्क** : (१) गाउँपालिकाले नगरक्षेत्र भित्र उत्पादन भएको फोहोर व्यवस्थापन गरे वापत नगरसभाबाट तोकिए बमोजिमको शुल्क उठाउने छ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको फोहोरमैला व्यवस्थापन शुल्क निर्धारण गर्दा फोहोरमैलाको तौल, फोहोरबाट मानव स्वास्थ्य तथा वातावरण पर्ने सक्ने असर, फोहोरमैलाको ढुवानी र तोकिए बमोजिमका अन्य मापदण्डका आधारमा गरिनेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिमको शुल्क गाउँपालिका आफैले वा सम्झौता अनु गाउँपालिकाले तोकेको संघ संस्था वा व्यक्ति मार्फत उठाइनेछ

(४) उपदफा (३) बमोजिम कुनै निजी संघ संस्था वा व्यक्तिलाई फोहोरमैला व्यवस्थापन शुल्क उठाए वापतको निश्चित रकम उपलब्ध गराइनेछ । त्यसरी उपलब्ध गराएको रकम सम्बन्धित क्षेत्रको विकास निर्माणमा खर्च गर्नुपर्नेछ ।

११. **सेवा निलम्बन गर्न सकिनेः** (१) गाउँपालिकाद्धारा हुने फोहोरमैला व्यवस्थापनको कार्यमा सहयोग गर्नु प्रत्येक स्थानीयबासीको दायित्व र जिम्मेवारी हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम फोहोरमैला व्यवस्थापन गर्ने कार्यमा विरोध गर्ने वा फोहोरमैला शुल्क नबुझाउने सेवाग्राहीलाई फोहोरमैला सम्बन्धित सेवा तत्काल निलम्बन गर्न सकिनेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम सेवा निलम्बन भएको फोहोरमैला उत्पादन गर्ने संघ संस्था वा व्यक्तिले आफुले उत्पादन गरेको फोहोर आफैले व्यवस्थापन गर्नु पर्नेछ।

(४) फोहोरमैला व्यवस्थापनका लागि दफा १० को उपदफा (१) बमोजिम नगरसभाबाट तोकिएको शुल्क एक वर्षसम्म नबुझाउने स्थानीयबासीलाई विद्यूत टेलिफोन, जग्गाको कारोवार लगायतका सेवा उपलब्ध गराइनेछैन ।

१२. **कसुर तथा दण्ड सजाय :** (१) यस कार्यविधिमा उल्लेख भए बमोजिम फोहोरमैला व्यवस्थापनको कार्यका असहयोग गरेमा वा कार्यविधिको उल्लघन गरेमा त्यस्तो फोहोरमैला उत्पादकलाई प्रचलित कानून बमोजिम कसुर अनुसारको ढण्ड सजाय गरिनेछ ।

१३. **फोहोरमैलाको विक्री वितरणः** (१) गाउँपालिकाले फोहोर व्यवस्थापन केन्द्रमा संकलन गरेको फोहोरलाई नियमितरुपमा विक्री वितरण गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम विक्रि वितरण गर्नका फोहोरको वर्गीकरण गरी त्यसको न्युनतम मुल्य गाउँपालिकाद्धारा निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

१४. **विविधः** (१) यस कार्यविधि अनुसार फोहरमैला व्यवस्थापनका लागि गाउँपालिकाले लोमन्थाङ भित्र रहेको सरकारी निकाय, बैंक, वित्तिय संस्था, अस्पताल, संघसंस्थालाई आवश्यक आदेश तथा निर्देशन दिन सक्नेछ । त्यस्तो निर्देशन / आदेश पालना गर्नु सम्बन्धित संस्थाको दायित्व हुनेछ ।

१५. **कार्यविधिमा संशोधनः** (१) यस कार्यविधिको कार्यान्वयनमा कुनै खालको समस्या आएमा वा संशोधन गर्नु परेमा कार्यापालिकाको निर्णयानुसार गरिनेछ ।

लोमन्थाङ गाउँपालिका

अनुसुची - १

सम्झौताको नमूना

लोमन्थाङ गाउँपालिका (यस पछि पहिलो पक्ष भनिने) र .... संस्था/ समिति विचमा (यसपछि दोस्रो पक्ष भनिने) लोमन्थाङ गाउँपालिकाको .... देखी .... सम्मको स्थानमा उत्पादन हुने फोहोरमैलाको व्यवस्थापन देहायका शर्तहरुको अधिनमा रही गर्ने/गराउने गरी यो सम्झौता गरिएको छ ।

क. .... स्थान देखी .... स्थान सम्मको क्षेत्रमा उत्पादन हुने फोहोरमैलाको गाउँपालिकाले तोके बमोजिम अलग अलग रुपमा छुटाई त्यसको घर घरमा व्यवस्थित रुपमा स्टोर गर्न लगाउने जिम्मेवारी दोश्रो पक्ष हुनेछ ।

ख. घर घर व्यवस्थित रुपमा जम्मा भएको फोहोरमैला फोहोरमैला वस्थापन केन्द्र सम्म लैजानका लागि गाउँपालिकाद्धारा व्यवस्था भएको टिप्परमा राखी सम्बन्धित स्थानमा लैजाने कार्यमा सहयोग गर्ने दायित्व दोश्रो पक्षको हुनेछ ।

ग. शर्त नं. क र ख बमोजिमको कार्यका लागि आवश्यक पर्ने सामाग्री उपलब्ध गराउने जिम्मेवा पहिलो पक्षको हुनेछ ।

घ. लोमन्थाङ गाउँसभाबाट निर्णय भए अनुसारको फोहोरमैला व्यवस्थापन शुल्क उठाउने दायित्व दोश्रो पक्षको हुनेछ । यसरी उठाएको शुल्क मध्ये ..... प्रतिशत रकम सम्बन्धित क्षेत्रको स्थानमा फोहोरमैला व्यवस्थापन गर्ने कार्यमा खर्च गरी बाँकी .... प्रतिशत रकम महिना समाप्त भएको ७ दिन भित्र गाउँपालिकामा दाखिला गर्ने दायित्व दोश्रो पक्षको हुनेछ ।

ङ. शर्त नं. घ अनुसारको .... प्रतिशत रकम खाता खोली वैंकमा जम्मा गर्ने र बैंकमा जम्मा भएको संस्थाको पदाधिकारीहरुको संयुक्त हस्ताक्षरबाट खर्च गर्ने व्यवस्था मिलाउने जिम्मेवारी दोश्रो पक्षको हुनेछ

च. फोहोरमैला व्यवस्थापनका लागि गाउँपालिकाले उपलब्ध गराएका सामाग्रीको संरक्षण गर्ने जिम्मेवारी दोश्रो पक्षको हुनेछ ।

छ. सम्झौतामा उल्लेख भएका विषय सम्झौता अनुसार र उल्लेख नभएका विषय प्रचलित कानून अनुसार हुनेछ ।

संस्थाको तर्फबाट	गाउँपालिकाको तर्फबाट
नामः	नामः ....
पदः	पदः ....
सम्पर्क नं.	सम्पर्क नं. ....

लोमन्थाङ गाउँपालिका

अनुसुची - २

फोहोरमैला बर्गीकरणको नमुना

साधारण फोहोरमैला			हानिकारक फोहोरमैला	
जैविक	अजैविक	अन्य	स्वास्थ्य संस्थाजन्य	औधोगिक
भान्साको फोहोर	प्लाष्टिका समाना	निर्माण सामाग्रीजन्य	म्याद नाघेको औषधी	केमिकल
बचेको खाना	कार्ड बोर्ड पेपर	पशुपन्छी जन्य फोहोर	सिरिन्ज निडिल	विषालु ग्यास खरानी
कागज	प्याजिङ्ग पेपर		धारिला हातहतियार	
तरकारी तथा फलफुलका बोक्रा	सिसा मेटल	मान्छेको कपाल	पन्जा माक्स	हेभी मेटल मर्करी
पात पतिगर झारपात	जुत्ता चप्पल पुरानो कपडा		काटिएका शरिरका अंग र रगत	रंग केमिकल फर्टीलाइजर
धुलो कंसिगर				

आज्ञाले
बुद्धिराम उपाध्याय
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

लोमन्थाङ गाउँपालिका